

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Географічний факультет
(назва інституту/факультету)
Кафедра географії та менеджменту туризму
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УРБАНІСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм, Туризм і сфера гостинності
(назва програми)

Спеціальність З3 «Туризм та рекреація»
(вказати: код, назва)

Галузь знань Ж «Транспорт та послуги»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Урбаністика** складена відповідно до освітньо-професійних програм «Туризм і сфера гостинності» та «Міжнародний туризм».

Розробник: доц. **Заячук Оксана Григорівна**, доцент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Паламарюк Марія Юріївна, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, к.геогр. н.

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

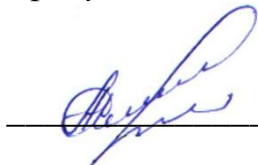
Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про а) теорію та практику в урбаністиці, а також зв'язки з іншими дисциплінами, які беруть участь у міському та міському плануванні; б) розвиток креативної економіки як ідеї та концепції та ключові зміни культурних та креативних індустрій у зв'язку з сучасним світом.

Пререквізити. Вихідна.

2. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має розширити і доповнити набуття таких **компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Урбаністика</i>											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16	14	-	-	60	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Урбаністика як наука	6	1	1	-	-	4
Тема 2. Становлення міст: генезис розвитку міст та міських агломерацій	6	1	1	-	--	4
Тема 3. Класифікація та типологія міст	6	1	1	-	-	4

Тема 4. Основні історичні етапи розвитку міст	6	1	1	-	-	4
Тема 5. Особливості та перспективи сучасної урбанізації	6	1	1	-	-	4
Тема 6. Міські системи. Моделі урбанізованих систем	8	2	1	-	-	5
Тема 7. Міські агломерації	7	1	1	-	-	5
Всього за модуль 1	45	8	7	-	-	30
Змістовий модуль 2						
Тема 8. Урбанізований район і зона. Мегаполіси	6	1	1	-	-	4
Тема 9. Світові (глобальні) міста	6	1	1	-	--	4
Тема 10. Сучасні проблеми розвитку міст. Економічні, демографічні та екологічні проблеми. Міста як арени конфліктів	6	1	1	-	-	4
Тема 11. Основи міської політики	6	1	1	-	-	4
Тема 12. Концепція сталого міського розвитку	6	1	1	-	-	4
Тема 13. Планування соціально-економічного та просторового розвитку міст України	8	2	1	-	-	5
Тема 14. Урбаністика в українських містах: досвід та перспективи	7	1	1	-	-	5
Всього за модуль 1	45	8	7	-	-	30
Всього годин	90	16	14			60

Теми практичних робіт

№	Назва теми
1	Практична робота. Урбаністика в системі наук та її методологічна база. Історичні етапи розвитку міст
2	Практична робота. Економіко-географічне положення міста як визначальне поняття геоурбаністики
3	Практична робота. Урбанізаційні процеси в Україні
4	Практична робота. Урбанізаційні процеси у світі
5	Практична робота. Світові агломерації та мегаполіси
6	Практична робота. Міста як арени конфліктів
7	Практична робота. Світові міста. Основи міської політики
Всього	

Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть год.
1	Міста Стародавнього Єгипту, Месопотамії, Персії та Ассирії Особливості планування, будівництва і розвитку міст Київської Русі Будівництво міст у Стародавній Греції Міста Стародавнього Риму. Особливості міст Середньовіччя	4
2	Джерела і шляхи урбанізації	3
3	Історичні стадії урбанізації	4
4	Перші столиці та їх функції	4
5	Властивості міст за різними авторами і підходами	4
6	Класифікація та типологія міст в Україні	3
7	Функціональне зонування міст. Особливості зонування європейських, азійських, африканських та американських міст. Формування середовища великих і середніх міст (регіональний аспект)	4
8	Моделі урбанізованих систем Новітні тенденції урбанізації в ХХ- ХХІ ст	3
9	Урбанізаційні процеси та міста України. Асоціації міст України.	4
10	Світові урбанізаційні тренди. Територіальне зонування світових урбосистем	4
11	Генеральні плани міст (порівняльний аналіз). Генплани найбільших урбосистем світу	4
12	Урбанізаційні процеси та міста України	4
13	Світові міста та їх опис	4
14	Функціональне зонування міста (на прикладі м. Чернівці)	4
15	Формування «міст майбутнього» (green-city, smart-city, creative-city тощо).	3
16	Міські агломерації та надагломераційні утворення світу	4
Всього		60

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю

Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- ✓ лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- ✓ дослідна робота та метод проекту;
- ✓ презентації, відеоматеріали;
- ✓ електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- ✓ самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю:

- усна відповідь;
- тестування;
- перевірка практичних завдань.

Форма підсумкового контролю: залік.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі роботи, презентації чи тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та під час захистів практичних робіт.

Тестові завдання розроблені до кожного змістового модуля. Підсумкові тести та білети покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теор. (тести)	Практ.	Теор. (тести)	Практ.		
10	20	10	20	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	Зараховано
	B (80-89)	
	C (70-79)	
	D (60-69)	
	E (50-59)	
Незараховано	FX (35-49)	незараховано з можливістю повторного складання

	F (1-34)	(незараховано) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання
--	----------	---

Література

Основна література

1. Дмитрук О. Ю. Урбаністична географія з основами урбогеоекології (ландшафтознавчий аспект): Навч. посібник. К., 2000.
2. Берданова О. В. Планування соціально-економічного розвитку міста : монографія / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк [та ін.]; за ред. В. М.Вакуленка, М.К. Орлатого. Київ, 2011. 160 с.
2. Гладкий О. В. Географія міст. Геоурбаністика : підручник / О. Гладкий, С. Ішук; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Паливода А. В., 2014. 299 с.
3. Україна. Огляд урбанізації. Міжнародний банк реконструкції та розвитку / Світовий банк, 2015. 195 с
4. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ : Видавництво «Фенікс», 2017. 438 с.

Додаткова література

1. Гладкий О. В. Наукові основи суспільно-географічних досліджень промисловихагломерацій : монографія / О. В. Гладкий; за ред. С. І. Іщука. Київ, 2008. 360 с.
2. Денисенко О. О. Процеси метрополізації : світогосподарський аспект. Київ, 2012. 193 с.
3. Доценко А. І. Територіальна організація розселення (теорія та практика). Київ, 2010. 536 с.
4. Європейська Хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) (Страсбург, 2008). [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.slgcoe.org.ua/wpcontent/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf>
5. Куйбіда В. С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід / В. С. Куйбіда, Ю. М. Білоконь. Київ, 2009. 108 с.
6. Лейпцизька хартія про сталий розвиток Європейських міст (2007) [Електронний ресурс] / Режим доступу : https://2.auc.org.ua/sites/default/files/leypcizka_hartiya.pdf
7. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу : науково-аналітична доповідь [Електронний ресурс] / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. Львів, 2014. 65 с. Режим доступу : http://ird.gov.ua/vid_3/vid3_2014_m1_Metro.pdf
8. Ткач Д. В. Розвиток української геоурбаністики. Історія української

географії / Д. В. Ткач, Т. Б. Заставецький // Всеукр. наук.-теор. часопис. Тернопіль, 2002. Вип. 6. С. 82-87.

9. Топчієв О. Г. Планування території : навчальний посібник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова. Херсон : Грінь Д. С., 2014. 268 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціації міст України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Асоціації міст України. – Режим доступу : <http://auc.org.ua/bill>
2. Державний служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Електронна бібліотека авторефератів дисертацій [Електронний ресурс] // Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/%5Bin=_scripts/ep.in%5D
3. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс] // Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/>
6. Global300. The New Commercial Geography of Cities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.jll.com/Research/JLL_Global300.pdf
7. Global cities of the future [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mckinsey.com/tools/Wrappers/Wrapper.aspx?sid=%7BC84CB74F-A3B1-47B1-8265-6252F6D85B68%7D&pid=%7B4F5BEDB1-6C1F-4243-A052-83ADBABE82DF%7D>
8. Globalization and World Cities : Research Network [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lboro.ac.uk/gawc/index.html>
9. New Urbanism [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.newurbanism.org/>
10. The Age of Megacities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://storymaps.esri.com/stories/2014/growth-of-cities/>
11. The Charter of the New Urbanism [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cnu.org/who-we-are/charter-new-urbanism>
12. The World Factbook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
13. World Urbanization Prospects [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://esa.un.org/unpd/wup/>
14. Worldstatinfo [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.worldstat.info/>

Політика академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані виконувати положення принципів академічної доброчесності: виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв); надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати і не розповсюджувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>);
- «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/vupnho4k/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)